



In the name of Allah, the compassionate, the merciful  
به نام خداوند بخشنده مهربان

سرشناسه  
عنوان و نام پدیدآور : فاطمه علیها السلام راز ماندگاری امامت : مجموعه سخنرانی های دکتر رفیعی زیده عزه حسینییه امام خمینی علیه السلام / ناصر رفیعی محمدی .

مشخصات نشر : قم : مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی علیه السلام ، ۱۴۴۴ ق. ، ۱۴۰۱ .

مشخصات ظاهری : شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۳۱۵-۱۵۳-۸ : ۱۹۴ ص .

وضعیت فهرست نویسی : فیبا  
یادداشت : کتابنامه .

عنوان دیگر : مجموعه سخنرانی های دکتر رفیعی (زیده عزه) حسینییه امام خمینی علیه السلام .

موضوع : رفیعی محمدی ، ناصر ، ۱۳۴۴ -- وعظ  
موضوع : Rafi'i Mohammadi Naser .

موضوع : فاطمه زهرا علیها السلام ، ۸ قبل از هجرت - ۱۱ ق . -- فضایل  
موضوع : Fatimah Zahra, The Saint -- Virtues .

شناسه افزوده : جامعه المصطفی علیه السلام العالمية . مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی علیه السلام  
شناسه افزوده : Mustafa International UniversityAlmustafa International Translation and Publication center :

رده بندی کنگره : BP۱۰/۵  
رده بندی دیویی : ۲۹۷/۰۸  
شماره کتابشناسی ملی : ۹۰۴۳۱۹۱

مرجع تولید : مجتمع آموزش عالی تاریخ، سیره و تمدن اسلامی  
این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است

**BP1540**

فاطمه علیها السلام راز ماندگاری امامت

مجموعه سخنرانی های دکتر رفیعی (زیده عزه) حسینییه امام خمینی علیه السلام

مؤلف: ناصر رفیعی محمدی

گردآوری: محمد مهدی عباسی

چاپ اول: ۱۴۰۱ ش / ۱۴۴۴ ق

ناشر: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی علیه السلام

چاپ: چاپخانه دیجیتال المصطفی علیه السلام

### مراکز پخش

◀ ایران، قم، خیابان معلم غربی (حجتیه)، نبش کوچه ۱۸ تلفن: +۹۸ ۲۵ ۳۷۸۳۶۱۳۴

تلفکس: (داخلی ۱۰۵) / +۹۸ ۲۵ ۳۷۸۳۹۳۰۵

◀ ایران، قم، بلوار محمد امین، سه راه سالاریه تلفن: +۹۸ ۲۵ ۳۲۱۳۳۱۰۶

📧 pub\_almustafa

🌐 pub-almustafa.ir

✉ miup@pub.miu.ac.ir

باسپاس از دست اندرکارانی که ما را در تولید این اثریاری رساندند.

● مدیر انتشارات: مصطفی نوبخت ● مدیر تولید: جعفر قاسمی ابهری ● ناظر چاپ: ایوب جمالی

همه حقوق برای ناشر محفوظ است





# فاطمه علیها السلام راز ماندگاری امامت

مجموعه سخنرانی‌های دکتر رفیعی (زیدعزه) حسینیه امام خمینی رحمته الله علیه

ناصر رفیعی محمدی

## سخن ناشر

با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و در عصر جهانی شدن ارتباطات، پرسش‌ها و چالش‌های نوینی در حوزه علوم انسانی، فراروی اندیشمندان مسلمان قرار گرفت که برخاسته از مسئولیت دشوار حکومت در این عصر است؛ دورانی که پایبندی به دین و سنت در مدیریت همه جانبه کشورها بسیار چالش برانگیز می‌نماید. از این رو، مطالعات و پژوهش‌های به روز، جامع، منسجم و کاربردی در حوزه دین، بر اساس معیارهای معتبر جهانی و اندیشه‌های ناب و ژرف، بایسته و ضروری است و جلوگیری از انحرافات فکری و تربیتی پژوهندگان حوزه دین، مهم و مورد عنایت بنیان‌گذاران این شجره طیبه، به ویژه معمار بزرگ انقلاب اسلامی، امام خمینی علیه السلام و مقام معظم رهبری علیه السلام می‌باشد.

جهانی شدن و گسترش سلطه فرهنگی غرب در سایه رسانه‌های فرهنگی و ارتباطی، اقتضا دارد که دانش پژوهان و علاقه‌مندان به این مباحث، با اندیشه‌های بلند و ارزش‌های متعالی آشنا شوند و این مهم، با ایجاد رشته‌های تخصصی، تولید متون جدید و غنی، گسترش دامنه آموزش و تربیت سازمان یافته دانشجویان به سرانجام خواهد رسید. این فرایند، گاه در پرداختن به مباحث بنیادین و تدوین متون تخصصی تعریف می‌شود و گاه در نگارش بحث‌های علمی، اما نه چندان پیچیده و تخصصی به ظهور می‌رسد.

بالندگی مراکز آموزشی و پژوهشی، در گرو نظام منسجم، قانونمند و پویاست. بازنگری در متن‌ها و شیوه‌های آموزشی و پژوهشی و به روز کردن آنها نیز این انسجام و پویایی و در نتیجه، نشاط علمی مراکز آموزشی و پژوهشی را در پی دارد.

«جامعة المصطفی علیه السلام العالمية» به عنوان بخشی از این مجموعه، که رسالت بزرگ تعلیم و تربیت طلاب غیر ایرانی را بر عهده دارد، تألیف متون آموزشی و پژوهشی مناسب را سرلوحه تلاش خود قرار داده و تدوین و نشر متون در موضوعات گوناگون علوم دینی، حاصل این فرایند است.

مرکز بین‌المللی

ترجمه و نشر المصطفی علیه السلام

---

## فهرست

---

- ۷ \_\_\_\_\_ پیش‌گفتار
- ۹ \_\_\_\_\_ گفتار اول: رضایت الهی در سیره حضرت زهرا علیها السلام
- ۱۷ \_\_\_\_\_ گفتار دوم: گزینش‌ها و انتخاب‌های فاطمی علیها السلام
- ۲۹ \_\_\_\_\_ گفتار سوم: اصل معنویت در سیره حضرت زهرا علیها السلام
- ۴۱ \_\_\_\_\_ گفتار چهارم: دشمن‌شناسی در سیره حضرت زهرا علیها السلام
- ۵۱ \_\_\_\_\_ گفتار پنجم: معادباوری در سیره حضرت زهرا علیها السلام
- ۶۱ \_\_\_\_\_ گفتار ششم: ولایت‌مداری در سیره حضرت زهرا علیها السلام
- ۷۱ \_\_\_\_\_ گفتار هفتم: عوامل انحطاط و سقوط جامعه بعد از پیامبر صلی الله علیه و آله در کلام حضرت زهرا علیها السلام
- ۷۹ \_\_\_\_\_ گفتار هشتم: اصل استقامت در سیره حضرت زهرا علیها السلام
- ۹۳ \_\_\_\_\_ گفتار نهم: اصل استقامت در سیره حضرت زهرا علیها السلام
- ۱۰۹ \_\_\_\_\_ گفتار دهم: خشم و قهر فاطمی علیها السلام
- ۱۲۵ \_\_\_\_\_ گفتار یازدهم: رضایت و مهر فاطمی علیها السلام
- ۱۳۷ \_\_\_\_\_ گفتار دوازدهم: اصل دفاع از حق در سیره حضرت زهرا علیها السلام (۱)
- ۱۵۱ \_\_\_\_\_ گفتار سیزدهم: اصل دفاع از حق در سیره حضرت زهرا علیها السلام (۲)
- ۱۶۳ \_\_\_\_\_ گفتار چهاردهم: عرصه‌ها و مرزهای حضور بانوان در جامعه
- ۱۷۵ \_\_\_\_\_ گفتار پانزدهم: ویژگی‌های خانواده فاطمی علیها السلام
- ۱۸۵ \_\_\_\_\_ کتابنامه

---

## پیش‌گفتار

---

بسم الله الرحمن الرحيم

ابعاد شخصیتی حضرت زهرا علیها السلام بسیار فراتر از آن است که در قالب گفتار یا نوشتار درآید. برترین اندیشه‌ها و عقول بشری، از درک و دستیابی به ساحل معرفت آن بانوی بزرگوار ناتوان‌اند؛ شخصیتی ملکوتی، آسمانی و بهشتی که گاه عملکردش موجب نزول آیاتی از قرآن کریم نظیر سوره مبارکه «هل‌اتی» شده و گاه مورد تجلیل و تکریم ویژه پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله قرار گرفته است؛ انسان کاملی که الگوی تمام زنان عالم در ابعاد گوناگون همچون: شجاعت، صبر، عفاف، عبادت، ایثار و ولایت‌مداری است. زندگی ساده و بی‌آلایش، دفاع محکم، قهرمانانه، عبادت مخلصانه و خاشعانه، دگرگرایی و رسیدگی به محرومان و سخنان حکیمانه و عالمانه، بخشی از سیره علمی و عملی آن بزرگوار است.

نوشتار پیش رو، مجموعه‌ای از پانزده سخنرانی حقیر در محضر رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای مد ظله العالی است که در فاصله سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۰ به مناسبت ایام فاطمیّه ایراد شده است و به تبیین ابعاد شخصیتی آن حضرت می‌پردازد. از آنجاکه بیشتر مطالب کتاب مربوط به حوزه دفاع آن حضرت از امامت است، با عنوان «فاطمه راز ماندگاری امامت» نام‌گذاری شده است. این

مجموعه را فاضل ارجمند جناب حجّت الإسلام والمسلمین آقای محمّد مهدی عبّاسی خراسانی گردآوری کرده است؛ امید آن که مورد رضایت خداوند متعال قرار گیرد و برای خوانندگان به ویژه اهل منبر و خطابه، مفید باشد.

ناصر رفیعی محمّدی

## گفتار اول

### رضایت الهی در سیره حضرت زهرا علیها السلام<sup>۱</sup>

قال الله تبارک و تعالی: ﴿يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾<sup>۲</sup>

#### مقدمه

صدیق‌ه طاهره علیها السلام، شخصیتی است که خدای متعال، مدح او را در آیات متعدد قرآن مانند: آیه مباهله، مودت و سوره هل‌آتی بیان کرده است؛ شخصیتی که رسول خدا صلی الله علیه و آله و ائمه علیهم السلام به تکریم و تجلیل او پرداخته‌اند. رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود، «إِنَّ ابْنَتِي فَاطِمَةَ مَلَأَتْ لَ اللَّهِ قَلْبَهَا وَ جَوَّارِحَهَا إِيمَانًا وَ يَقِينًا إِلَى مُشَاشِهَا، فَتَفَرَّغَتْ لِبَطَاعَةِ اللَّهِ (عَزَّ وَجَلَّ)»؛<sup>۳</sup> همانا خداوند، قلب و سراپای وجود دخترم فاطمه را پُر از ایمان کرده است؛ به همین جهت او همواره در بندگی و اطاعت خداست.

آن حضرت در سخن بلند دیگری فرمود: «لَوْ كَانَ الْحُسْنُ شَخْصًا لَكَانَ فَاطِمَةَ بَلْ

۱. سخنرانی ایام فاطمیّه، حسینیه امام خمینی، ۱۳۹۲/۰۱/۲۲.

۲. «خدا به آن کتاب، هرکس را که از پی‌خشنودی او برود، به راه‌های سلامت هدایت کند و آنان را از تاریکی‌های (جهل و گناه) بیرون آورد و به عالم نور داخل گرداند و به راه راست رهبری کند»؛ (المائدة، آیه ۱۶).

۳. دلائل الإمامة، ص ۱۳۹.



هِيَ أَعْظَمُ إِنَّ فَاطِمَةَ ابْنَتِي خَيْرُ أَهْلِ الْأَرْضِ عُنْصَرًا، وَ شَرَفًا، وَ كَرَمًا؛<sup>۱</sup> اگر نیکویی و زیبایی را منظری بود، جز به چهره فاطمه نبود؛ بلکه فاطمه برتر از نیکویی است. دخترم فاطمه، بهترین اهل زمین از حیث اصل و شرافت است.

### متن سخنرانی

از اصول حاکم بر زندگی حضرت زهرا علیها السلام اصل رضامندی از خداست. این اصل، مبنای تمام حرکات سیاسی، اجتماعی، خانوادگی و معنوی اوست. کسب رضایت الهی در کارها، بالاترین ارزش است. صفت رضایت، هم به خدا و هم به بنده نسبت داده شده است: ﴿تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ﴾.<sup>۲</sup>

رضایت خدا از بندگان در برابر غضب خداست؛ یعنی خشنودی الهی از اعمال آنان که در ده‌ها آیه آمده است. قرآن کریم می‌فرماید: ﴿تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ﴾.<sup>۳</sup> «آیا کسی که از رضای خدا پیروی کرده، مانند کسی است که به ظلم و خشم و غضب الهی بازگشته است».

نتیجه رضایت الهی از بنده، اعطای نعمت جاودان بهشت و مقام کرامت است. رضایت بنده از خدا یعنی گله نکردن، شکوه نکردن، صبور بودن، راضی بودن به تقدیر الهی، راضی بودن به تقسیم الهی و راضی بودن به آزمون‌های الهی. در دعای سحر می‌خوانیم: «اللَّهُمَّ رَضِّنِي بِمَا قَسَمْتَ لِي حَتَّى لَا أَسْأَلَ أَحَدًا شَيْئًا؛<sup>۴</sup> خدایا! به آنچه نصیبم کردی، خشنودم ساز تا چیزی از کسی نخواهم». رضایت و خشنودی خدا از

۱. عوالم العلوم والمعارف والأحوال من الآيات والأخبار والأقوال (مستدرک سيدة النساء إلى الإمام الجواد)، ج ۱۱، ص ۱۲۷.

۲. «خداوند از آنها و آنها نیز از خدا راضی هستند»، (المائدة، آیه ۱۱۹).

۳. «آیا کسی که از رضای خدا پیروی کرده، همانند کسی است که به خشم و غضب خدا بازگشته؟! و جایگاه او جهنم، و پایان کار او بسیار بد است» (آل عمران، آیه ۱۶۲).

۴. مفاتیح الجنان، دعای سحر، ص ۴۹۹.

بندگان و رضایت بندگان از خدا، رابطه‌ای عمیق و محکم است.

آیه‌ای که در صدر سخن تلاوت شد، می‌فرماید، کسی که هدفش در زندگی کسب رضایت الهی باشد، خداوند در پرتو قرآن، سه نعمت به او می‌دهد:

۱. هدایت به سُبُلِ السَّلَام؛ راه امن و سلامت؛

۲. خروج از تاریکی به نور؛

۳. هدایت به راه مستقیم.

### راه کسب رضایت

جلب رضایت و خشنودی خداوند، بالاترین ارزش است. قرآن کریم می‌فرماید: ﴿وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾.<sup>۱</sup> خرسندی خدا از همه نعمت‌ها بالاتر است.

اطاعت و بندگی خدا و حرکت در مسیر الهی با اخلاص، موجب کسب خشنودی الهی است. در آیات قرآن، پاره‌ای اعمال از جایگاه ویژه‌ای در بهره‌مندی از رضایت الهی برخوردارند؛ مانند: ایمان به خدا،<sup>۲</sup> اطمینان به خدا،<sup>۳</sup> خشیت از خدا،<sup>۴</sup>

۱. التوبة، آیه ۷۲.

۲. ﴿لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأُتِيَهُمْ بَرُوجٌ مِنْهُ وَيَدْخُلُهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ «هیچ قومی را که ایمان به خدا و روز رستاخیز دارند، نمی‌یابی که با دشمنان خدا و رسولش دوستی کنند؛ هر چند پدران یا فرزندان یا برادران یا خویشاوندانشان باشند. آنان کسانی هستند که خدا ایمان را بر صفحه دل‌هایشان نوشته و با روحی از ناحیه خودش آنها را تقویت فرموده و آنها را در باغ‌هایی از بهشت وارد می‌کند که نهرها از زیر (درختانش) جاری است؛ جاودانه در آن می‌مانند. خدا از آنها خشنود است و آنان نیز از خدا خشنودند. آنها «حزب الله» اند؛ بدانید «حزب الله» پیروان و رستگاران اند» (المجادله، آیه ۲۲).

۳. ﴿رَجِئِي إِلَى رَبِّكَ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً﴾ «به سوی پروردگارت بازگرد، درحالی که هم تو از او خشنودی، و هم او از تو خشنود است» (الفجر، آیه ۲۸).

۴. ﴿جَزَاءُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ حَبِيَ رَبُّهُ﴾ «پاداش آنها نزد پروردگارشان، باغ‌های بهشت جاویدان است که نهرها از زیر درختانش جاری است؛

هجرت و جهاد،<sup>۱</sup> انفاق،<sup>۲</sup> پرهیز از دنیا طلبی،<sup>۳</sup> صبر<sup>۴</sup> و تقوای الهی.<sup>۵</sup>  
در روایات، مهم‌ترین عامل کسب رضایت الهی، خشنودی بنده از تقدیر الهی  
شمرده شده است.

أمیرالمؤمنین علیه السلام می‌فرماید: «عَلَامَةُ رِضَا اللَّهِ سُبْحَانَهُ عَنِ الْعَبْدِ رِضَاهُ بِمَا قَضَى بِهِ  
سُبْحَانَهُ لَهُ وَ عَلَيْهِ»؛<sup>۶</sup> نشانه رضایت الهی از بنده، رضایت بنده از آن چیزی است که  
خداوند برای او مقدر کرده است؛ چه خوشایند و چه ناخوشایند او باشد.  
امیرالمؤمنین علیه السلام می‌فرماید: «ثَلَاثٌ يَبْلُغُنَّ بِالْعَبْدِ رِضْوَانَ اللَّهِ كَثْرَةُ الْإِسْتِغْفَارِ وَ  
خَفْضُ الْجَانِبِ وَ كَثْرَةُ الصَّدَقَةِ»؛<sup>۷</sup> سه چیز است که رضایت خدا را به بنده می‌رساند:  
استغفار فراوان، نرم‌خو بودن، و زیادی صدقه.

همیشه در آن می‌مانند! (هم) خدا از آنها خشنود است و (هم) آنها از خدا خشنودند و این (مقام والا)،  
برای کسی است که از پروردگارش بترسد! (البیتة، آیه ۸).

۱. «وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا  
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ»؛ «پیشگامان نخستین از مهاجرین و انصار، و کسانی که به نیکی از  
آنها پیروی کردند، خداوند از آنها خشنود گشت، و آنها (نیز) از او خشنود شدند؛ و باغ‌هایی از بهشت برای  
آنان فراهم ساخته، که نهرها از زیر درختانش جاری است؛ جاودانه در آن خواهند ماند؛ و این است  
پیروزی بزرگ!» (التوبة، آیه ۱۰۰).

۲. «وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَى»؛ «و به زودی باتقواترین مردم از آن دور داشته می‌شود» (اللیل، آیه ۱۷).

۳. «فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا وَمِنْ آنَاءِ اللَّيْلِ فَسَبِّحْ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرْضَى»؛  
«پس در برابر آنچه می‌گویند، صبر کن! و پیش از طلوع آفتاب و قبل از غروب آن، تسبیح و حمد  
پروردگارت را به جا آور؛ و همچنین (برخی) از ساعات شب و اطراف روز، (پروردگارت را) تسبیح‌گوی باشد  
که (از الطاف الهی) خشنود شوی!» (طه، آیه ۱۳۰).

۴. «فَبَشِّرْهُنَّ بِعَلَّامِ حَلِيمٍ»؛ «ما او [ابراهیم] را به نوجوانی بردبار و صبور بشارت دادیم!» (الصافات، آیه ۱۰۱).

۵. «وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَى»؛ «و به زودی باتقواترین مردم از آن دور داشته می‌شود» (اللیل، آیه ۱۷).

۶. غرر الحکم و درر الکلم، ص ۴۶۷.

۷. کشف الغمّة فی معرفة الأئمة (ط - القديمة)، ص ۳۴۹.

## حضرت زهرا علیها السلام و رضایت الهی

حضرت زهرا علیها السلام متّصف به دو ویژگی راضیه و مرضیه است: از خدا راضی است و خدا هم از او خشنود است. ایشان همه اعمالش در مسیر خشنودی الهی بود و همواره خواست الهی را بر خواست خود مقدم می‌کرد. حضرت تجسم رضایت الهی بود؛ از این رو خشم و خشنودی او منشأ خشم و خشنودی الهی شد؛ به گونه‌ای که رضا و غضب الهی به دنبال رضا و غضب فاطمه علیها السلام است. این، یعنی عصمت و مصونیت محض؛ یعنی هرگز شادی و غم او جنبه شخصی و نفسی نداشت.

### برخی مصادیق رضایت الهی در زندگی آن حضرت

#### ۱. ازدواج و رضایت خدا

روزی که امیرالمؤمنین علی علیه السلام از فاطمه علیها السلام خواستگاری کرد، نخستین سؤالی که فاطمه علیها السلام پرسید، این بود که آیا خدا و پیامبر راضی هستند؟ رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: «أذن الله فيه من السماء»<sup>۱</sup> خدا از آسمان اجازه فرموده است، فاطمه علیها السلام درحالی که لبخند می‌زد فرمود: «رَضِيْتُ بِمَا رَضِيَ اللهُ لِي»<sup>۲</sup> خشنودم به آنچه خدا و پیامبر راضی هستند».

ای کاش، ملاک در ازدواج دخترها و پسرهای ما هم کسب رضایت الهی باشد! آنها نخست باید دین و اخلاق خواستگار را بررسی کنند، نه چهره و ثروت و موقعیت اجتماعی. نه این که اینها مهم نیست؛ حتماً مهم است؛ اما ملاک اصلی نباشد. اخلاق و دین‌داری، بسیار مهم است.

۱. عوالم العلوم والمعارف والأحوال من الآيات والأخبار والأقوال (مستدرک سيدة النساء إلى الإمام الجواد)، ج ۱۱، ص ۴۰۸.

۲. روضة الواعظین وبصيرة المتعظین (ط القديمة)، ج ۱، ص ۱۴۵.

## ۲. انفاق و رضایت الهی

آن حضرت بارها برای رضایت خدا انفاق کرد. با دست خود نان تهیّه کرد؛ درحالی که روزه بود. فقط برای رضایت الهی، هنگام افطار، یک شب یا سه شب، نان را به مسکین و یتیم و اسیر داد و خود و خانواده با آب افطار کردند که هجده آیه سوره هل آتی نازل شد ﴿تِلْكَ النَّارُ الْأَخِرَةُُ نَجَعَلَهَا لِلَّذِينَ لَا يَرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فِسَادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ﴾<sup>۱</sup>.

رسول خدا صلی الله علیه و آله هنگام بازگشت از هر سفری، ابتدا به خانه دخترش می آمد، مدتی می ماند و سپس به منزل خود می رفت. در یکی از سفرها وقتی به منزل فاطمه علیها السلام آمد، مشاهده کرد فاطمه علیها السلام دستبند و گوشواره ای برای خود تهیّه کرده و پرده ای بر در خانه خود آویخته است. رسول خدا صلی الله علیه و آله زود از نزد دخترش رفت. حضرت فاطمه علیها السلام متوجه ناراحتی پدر شد؛ از این رو بلافاصله این زینت ها را نزد پدر فرستاد و عرض کرد: اینها را در راه خدا انفاق کنید. رسول خدا صلی الله علیه و آله سه مرتبه فرمود: «آنچه را می خواستم، فاطمه انجام داد. پدرش به فدای او باد!»<sup>۲</sup>

## ۳. مصائب و رضایت الهی

هنگامی که رسول خدا صلی الله علیه و آله حوادث تلخ آینده را برای دخترش شرح می داد، سخن به ماجرای کربلا کشید. فاطمه علیها السلام پرسید: چه کسی حسینم را به شهادت می رساند؟ رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: «بدترین فرد از افراد امت من». حضرت زهرا علیها السلام عرض کرد: «قَالَتْ يَا أَبَهُ سَلَّمْتُ وَ رَضِيْتُ وَ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ؛ ای پدر در برابر خواسته های پروردگار تسلیم و راضی ام و بر خدا توکل می کنم»<sup>۳</sup>.

۱. «و می گویند: ما شما را به خاطر خدا اطعام می کنیم و هیچ پاداش و سپاسی از شما نمی خواهیم!» (الإنسان، آیه ۹).

۲. بحار الأنوار، ج ۴۳، ص ۸۳.

۳. همان، ج ۴۴، ص ۲۶۵.

#### ۴. دفاع از امامت و رضایت الهی

آن حضرت بعد از رحلت رسول خدا صلی الله علیه و آله در تمام عمر باقی مانده اش همواره به دفاع از ولایت و امامت پرداخت و خطبه خواند. حتی در خانه مهاجر و انصار رفت و خود را سپر قرار داد. انگیزه این دفاع، صرفاً حرکت در مسیر وظیفه و تکلیف و کسب خشنودی الهی بود. او امام علیه السلام را مانند کعبه می دانست<sup>۱</sup> و دفاع از امام علیه السلام را دفاع از اسلام و توحید تلقی می کرد.

#### جمع بندی

باید از زندگی حضرت زهرا علیها السلام الگو بگیریم و همه کارهایمان، به ویژه کارهای عبادی ما، برای کسب رضایت الهی باشد. اگر کاری برای خدا بود، ماندگار می شود؛ آن گونه که مسجد قبا برای خدا بنیان شد و ماند؛ اما مسجدی که برای ضربه زدن به مسجد قبا بود، مسجد ضرار نام گرفت و از بین رفت. اگر کسی برای رضایت خدا گام بردارد، خدای متعال سه خصلت در زندگی او قرار می دهد. در حدیث معراج آمده است:

فَمَنْ عَمِلَ بِرِضَايَ الْوَلِيِّ ثَلَاثَ خِصَالٍ أَعْرَفَهُ شُكْرًا لَا يُخَالِطُهُ الْجَهْلُ وَ ذِكْرًا لَا يُخَالِطُهُ التَّسْيَانُ وَ مَحَبَّةً لَا يُؤْتِرُ عَلَى مَحَبَّتِي مَخْلُوقِينَ.<sup>۲</sup>

هر که برای خشنودی من عمل کند، سه ویژگی به او می دهم: شکر که با جهل نباشد، ذکر که با فراموشی آمیخته نباشد، و محبتی که محبت مخلوق را بر محبت من ترجیح ندهد.

۱. بحار الأنوار، ج ۳۶، ص ۲۵۳.

۲. بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۲۸.